

Nr 32.

Av herr **Ohlon**, *angående pensionerad lärares avlöning vid vikarie-
rande tjänstgöring vid de allmänna läroverken och mot-
svarande läroanstalter.*

Läraryrket vid de allmänna läroverken och övriga högre skolor tenderar för närvarande att bli alltmera svårbemästrad. Särskilt gäller detta i fråga om de naturvetenskapliga ämnesgrupperna. Enbart inom ämnesgruppen matematik-fysik-kemi torde för närvarande ej mindre än ett 40-tal tjänster uppehållas av personer, som sakna föreskriven akademisk eller motsvarande utbildning. Det torde vara överflödigt att understryka vilket men för en rationell och fullgod undervisning detta förhållande utgör.

Men även inom andra ämnesgrupper råder för närvarande brist på kvalificerade läraraspiranter. Medan man för några år sedan kunde räkna med ett tillräckligt antal fil. magistrar att tillgå vid tillfälliga vikariat, har deras skara för närvarande nedgått till ett så ringa antal, att det på flertalet orter är omöjligt att erhålla kompetenta vikarier. Beträffande vissa ämnesgrupper torde ej heller någon lättnad i berörda avseende vara att förvänta inom en avsevärd tid framåt. Detta sammanhänger med den långa studietiden. Som exempel kan anföras, att den genomsnittliga studietiden från studentexamen fram till avlagd filosofie magisterexamen inom den naturvetenskapliga sektionen i Uppsala under femårsperioden 1940—1944 utgjorde 14,5 terminer samt att medelåldern vid examens avläggande var 27,3 år. Och då hade ändå cirka 50 procent av de inom nämnda sektion inskrivna lämnat universitetet utan att avlägga examen. Härtill kommer efter magisterexamen de två provårsterminernas utbildning, innan vederbörande har full kompetens såsom läroverkslärare.

För att undervisningen inom mera avlägsna läroverksorter med få lärare att tillgå i och för övertjänstgöring ej skall råka i fullkomligt lägervall vid inträffad sjukdom bland lärarpersonalen, erfordras snabba och effektiva åtgärder. Det torde vara överflödigt att närmare ingå på detta problem, sedan skolöverstyrelsen nyligen erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att utreda ärendet i alla dess aspekter. Här skall endast ett delproblem behandlas.

En av utvägarna att ordna lärarfrågan vid tillfälliga vikariat har varit att anlita pensionerade lärare i viss utsträckning. Denna utväg har emellertid tills helt nyligen i avsevärd mån spärrats därav, att de i tjänst återinträdande pensionerade lärarnas lön för varje särskilt fall skulle fastställas av Kungl. Maj:t. Och lönen har därvid satts så lågt, att lönen + pensionen avsevärt understigit

den lön, som den pensionerade hade, innan han avgick ur tjänsten. Resultatet har blivit, att pensionerade lärare ofta vägrat att emottaga förordnande.

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse 965/1947 har en förbättring i berörda avseende kommit till stånd. I denna kungörelse stadgas, att pensionerad lärare vid återinträde i tjänstgöring skall erhålla två tredjedelar av den lön, som den lägst avlönade lärarkategorien får vid sitt första inträde på lärarbanan. Bestämmelsen innebär, att statsverket gör en ej obetydlig vinst vid utnyttjande av pensionerad lärares tjänst.

Risk föreligger, att även med bestämmelserna i nu gällande kungörelse för pensionerad lärares avlöning det kommer att möta svårigheter att få pensionerad lärare att åtaga sig tillfällig undervisning. I själva verket ha också dessa farhågor besannats.

På grund härav hemställes,

att riksdagen ville besluta, att avlöningen för pensionerad lärare vid läroverken och motsvarande läroanstalter, vilken återinträder i tjänstgöring, måtte sättas lika med begynnelseavlöningen för extra lärare, därest han har heltidstjänst, och lika med eljest utgående timplärares avlöning, därest han har deltidstjänst.

Stockholm i januari 1948.

Sven Em. Ohlson.
